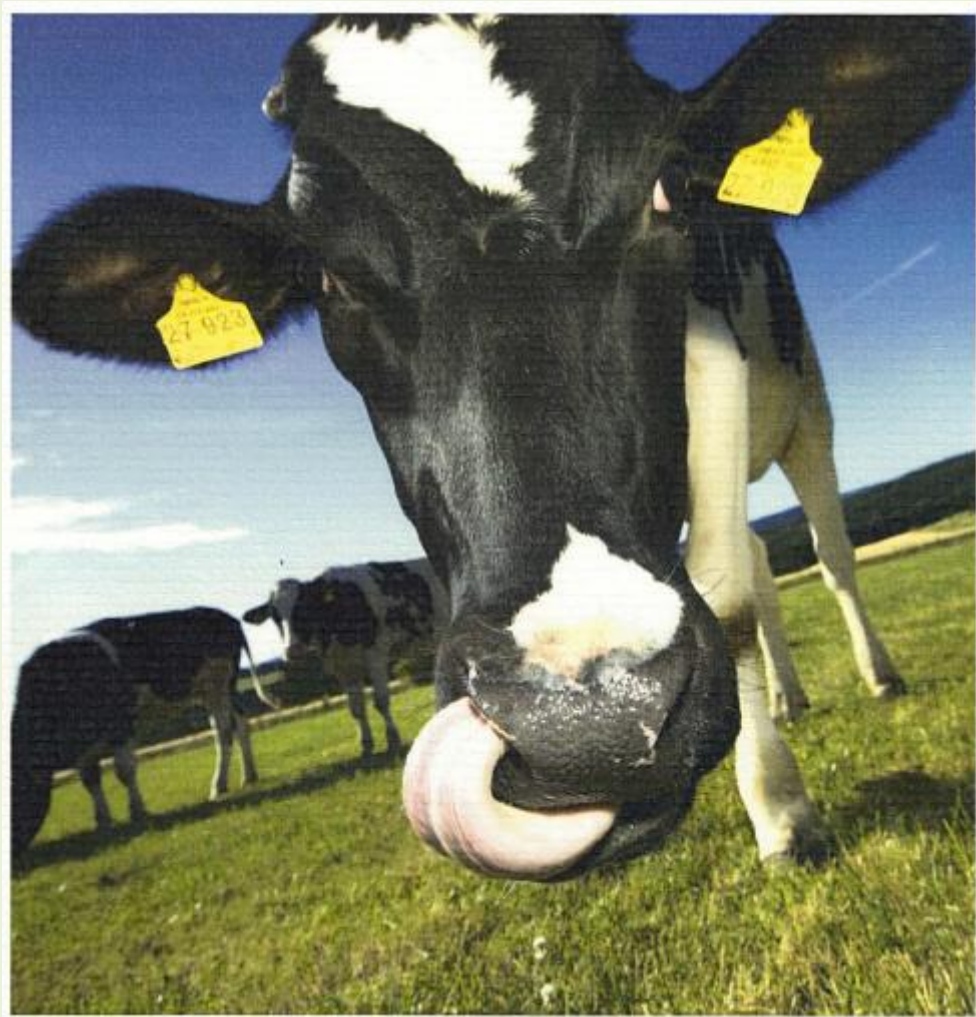

Charta

Grasland Noord-Duitsland

Charta

Grasland Noord-Duitsland

I Achtergrond en randvoorwaarden

Grazende koeien bepalen het beeld van het Noord-Duitse landschap. Ze zijn het symbool van een aan de beschikbare oppervlakte gebonden manier van veehouderij en behoren cultuurhistorisch gezien tot een voor deze regio's traditionele en typische landbouw. Het houden van koeien op de wei heeft er een groot aandeel in dat deze agrarische productievorm voor de bevolking zichtbaar en waarneembaar wordt gemaakt en is een van de belangrijkste imagefactoren van de melkveehouderij in de maatschappij.

Sinds een aantal jaren voltrekt zich echter in de landbouw een zeer snel om zich heen grijpende verandering in de melkveehouderij. Hierbij kiezen er steeds meer bedrijven voor om het laten grazen van de koeien ten gunste van een overwegende of het hele jaar durende opstalling op te geven. Onder de huidige omstandigheden is deze verandering eenzijdig georiënteerd. Dat houdt in dat bedrijven die hun productiesystemen van het laten grazen op de wei hebben omgesteld op opstalling, niet meer terug gaan naar de graslandexploitatie. Mocht deze actuele tendens zich voortzetten, dan dient er rekening mee te worden gehouden dat binnen enkele jaren de meerderheid van alle melkveebedrijven er de voorkeur aan zal geven om het vee het hele jaar door op stal te houden.

De beslissing ten aanzien van de productievorm – en zodoende de beslissing voor of tegen het houden van koeien op de wei – wordt telkens individueel genomen door de bedrijfsleiders. Iedere landbouwer neemt zijn beslissing echter op grond van vele beïnvloedende factoren en randvoorwaarden. Adviseurs, dienstverleners, landbouwschappen, melkfabrieken en bedrijven uit de voor- en achtergeschakelde sectoren evenals de levensmiddeldetailhandel en wat dies meer zij, kunnen een maatgevende invloed uitoefenen op de besluitvormingsmogelijkheden van de melkveebedrijven. De taak om het graslandbeheer in Noord-Duitsland te handhaven, ligt zodoende niet alleen bij de landbouwers, maar valt onder gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de gehele branche en wordt door de politiek ondersteund.

II Doelstellingen

Doelstelling van deze charta is het handhaven van het laten grazen van melkkoeien op de wei als relevant bestanddeel van de Noord-Duitse productiesystemen.

In het kader van meervoudige consultaties met maatgevende organisaties uit de Noord-Duitse melkveehouderij, de politiek evenals de NGO's werden er zes afzonderlijke doelstellingen uitgewerkt, die hieronder worden vermeld en beschreven.

Doel 1: De productiemethoden op het gebied van de melkproductie dienen divers te blijven

Verschillende vormen om vee te houden bepalen de sector binnen de Noord-Duitse melkveehouderij. Een gediversifieerde melkveehouderij kan flexibeler reageren op veranderende marktomstandigheden (grondstoffen, afzetmarkten). Dat zorgt op lange termijn voor stabiliteit resp. aanpassingsvermogen van de gehele branche.

Doel 2: De positieve eigenschappen van het grazen voor het milieu, de diergezondheid en het dierenwelzijn dienen te worden gehandhaafd en bevorderd

Resultaten uit de wetenschap en de praktijk laten zien dat het handhaven van het laten grazen van koeien op de wei en het behoud van blijvend grasland bij een aan de standplaats aangepast weidemanagement positieve gevolgen kan hebben voor het milieu, de diergezondheid en het dierenwelzijn. Hierbij dienen met name de positieve gevolgen voor de diversiteit van de soorten binnen begraaide percelen evenals de koppeling van de leefruimten van in het wild levende dieren- en plantensoorten te worden vermeld.

Doel 3: De communicatie tussen de producenten en consumenten moet transparant en eerlijk zijn

Er dienen samen met de landbouwers, de melkfabrieken, de levensmiddeldetailhandel, de consumenten en de NGO's standaarden te worden gecreëerd, die criteria voor grasmelk resp. het grazen op de wei definiëren en omschrijven. De toegevoegde waarde van het grazen op de wei dient duidelijk te worden gemaakt aan de maatschappij.

Doel 4: De branche van de melkveehouderij mag niet onderling tegen elkaar worden uitgespeeld

De focus is gericht op de gehele melkveehouderij, er dient een vermarktingsstrategie te worden gecreëerd die geen vorm van veehouderij in diskrediet brengt. Daarnaast is over het hele jaar gezien het houden van melkkoeien op de wei in Duitsland zonder opstalling niet mogelijk. Voordelen ten aanzien van de veehouderij in stallen en de veehouderij op grasland dienen te worden afgebouwd. De consument dient de mogelijkheid te krijgen om een product volgens transparante standaarden te kunnen kopen.

Doel 5: De rentabiliteit van het houden van melkvee op de wei dient gegarandeerd te blijven

Het houden van melkvee op de wei dient economisch attractief te zijn en te blijven. Opdat grasland wordt gebruikt en behouden blijft, moet er ook voor het houden van vee op de wei een toegevoegde waarde worden gerealiseerd, die vooral voortkomt uit het voederbeheer en uit de monetaire beloning van maatschappelijk gezien gewenste prestaties.

Doel 6: Met het houden van vee op de wei de positieve waarneming van de melkveehouderij bevorderen en behouden

Met een zinvolle en aan de standplaats aangepaste handhaving van het graslandbeheer levert de melkveehouderij een doorslaggevende bijdrage in richting van de verwachting die veel burgers hebben. Een aan de oppervlakte gebonden vorm van veehouderij is traditioneel geworteld in deze regio.

III Brancheovereenkomst

De ondertekenaars van deze charta erkennen de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor het in stand houden van de veehouderij op grasland als bestanddeel van de Noord-Duitse productiesystemen. Ze zullen aan de realisering van de doelstellingen blijven werken en in overeenstemming met de hieronder vermelde maatregelen hun bijdrage blijven leveren. De ondertekenaars van deze charta verklaren dat ze ertoe bereid zijn om overeenstemming met hun rollen en mogelijkheden in de melkveehouderij en de maatschappij taken te aanvaarden. De taakgebieden zijn als volgt onderverdeeld:

- I. Belangenvertegenwoordigingen in de supply-chain-keten melk (bijv. landbouwschap, NLJ, BDM, afd., Deelstaatorganisatie Melk, ...)**
  - a. Public-relationswerk
  - b. Lobbywerkzaamheden binnen de organisaties

- II. Bedrijven (bijv. melkfabrieken, verwerkende industrie....)**
  - a. In praktijk brengen van het vermarktingsprincipe
  - b. Gaan voor de ondersteuning van een verantwoorde melkproductie
  - c. Veilig stellen van onafhankelijke controles
  - d. Controle en gebruik van geschikte vermarktingsstrategieën voor producten van koeien die op grasland worden gehouden
  - e. Controle en gebruik van geschikte communicatie- en PR-maatregelen voor de veehouderij op grasland

- III. Levensmiddeldetailhandel**
  - a. Reclame maken voor producten resp. productievormen die de veehouderij op grasland bevorderen
  - b. Lijsten en plaatsen van producten die de veehouderij op grasland bevorderen

- IV. Participatie en organisatie van maatschappelijke belangen (NGO's, zoals natuurbeschermings-, milieubeschermings-, consumentenbeschermingsorganisaties, BUND, NABU...)**
  - a. Ondersteuning van de transparantie van het proces
  - b. Objectieve berichtgeving en informatie
  - c. Voordelen, bijv. voor de biodiversiteit uitwerken
  - d. Politiek lobbywerk

- V. Politiek**
  - a. Project ondersteunen
  - b. Juridische randvoorwaarden

- VI. Wetenschap en onderzoek**
  - a. Wetenschappelijke grondslagen uitwerken en ter beschikking stellen
  - b. Begeleiding van het proces

- c. Subsidiepraktijk
- d. Bedrijfseconomische analyses
- e. Status quo begrazing
- f. Monitoring begrazing

VII. Dienstverlenende adviserende organisaties en kamers van koophandel (adviesorganisatie, landbouwschappen, kamer van koophandel en fabrieken)

- a. Weidemanagement
- b. Proces begeleiden
- c. Graslandadvies forceren
- d. Ecologisch nut accentueren
- e. Mindset veehouderij op grasland

VIII. Gemeentelijke gebiedsorganisaties

- a. Versterking van het cultuurhistorisch landschapsbeeld

IX. Toerisme (bijv. de Noordzee, Touristikgemeinschaft Wesermarsch, ...)

- a. Het naar buiten drijven van het vee als event vermarkten
- b. Gevoelig maken voor de veehouderij op grasland
- c. Rondleidingen op boerderijen met melkproeven aanbieden

X. Consument en maatschappij

- a. Zich inzetten voor en financieel honoreren van bepaalde standaarden en productiemethoden
- b. Positieve begeleiding en erkenning van de prestaties in de melkproductie

IV Ondertekenaars van de charta

	Organisation und Name des Vertreters	Unterschrift
<p>AbL Arbeitsgemeinschaft bäuerliche Landwirtschaft e.V.</p>	<p>Arbeitsgemeinschaft bäuerliche Landwirtschaft e.V.</p> <p>Vertreter: Ottmar Ilchmann</p>	
<p>Bremischer Landwirtschaftsverband e.V.</p>	<p>Bremischer Landwirtschaftsverband e.V.</p> <p>Vertreter: Henner Bavendam</p>	
<p>BDM Bundesverband Deutscher Milchviehhalter e.V.</p>	<p>Bundesverband Deutscher Milchviehhalter e.V.</p> <p>Vertreter: Johanna Böse Hartje</p>	
<p>BUND FREUNDE DER ERDE</p>	<p>Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V.</p> <p>Vertreter: Tilman Uhlenhaut</p>	
<p>dmk</p>	<p>Deutsches Milchkontor e.G.</p> <p>Vertreter: Thomas Stürtz</p>	
<p>Genossenschafts Verband</p>	<p>Genossenschaftsverband e.V.</p> <p>Vertreter:</p>	

 <p>grünland zentrum NIEDERSACHSEN BREMEN</p>	<p>Grünlandzentrum Niedersachsen /Bremen e.V.</p> <p>Vertreter: Dr. Arno Krause</p>	
 <p>Junglandwirte NIEDERSACHSEN</p>	<p>Junglandwirte Niedersachsen e.V.</p> <p>Vertreter: Heinz-Hermann Herz-Kleptow</p>	
 <p>Landvolk Niedersachsen Landesbauernverband e.V.</p>	<p>Landvolk Niedersachsen Landesbauernverband e.V.</p> <p>Vertreter: Dr. Karsten Padeken</p>	
 <p>Landesvereinigung der Milchwirtschaft Niedersachsen e.V.</p>	<p>Landesvereinigung der Milchwirtschaft Niedersachsen e.V.</p> <p>Vertreter: Jan Heusmann</p>	
 <p>Landwirtschaftskammer Niedersachsen</p>	<p>Landwirtschaftskammer Niedersachsen</p> <p>Vertreter: Justus Ackermann</p>	
<p>Lehrstuhl für Graslandwissenschaft ; Universität Göttingen</p>	<p>Lehrstuhl für Graslandwissenschaft ; Universität Göttingen</p> <p>Vertreter: Prof. Dr. Johannes Isselstein</p>	
<p>Lehrstuhl für Lebensmittelmarketing ; Universität Göttingen</p>	<p>Lehrstuhl für Lebensmittelmarketing ; Universität Göttingen</p> <p>Vertreter: Prof. Dr. Achim Spiller</p>	

 <p>NABU Naturschutzbund Deutschland e.V.</p>	<p>Naturschutzbund Deutschland e.V.</p> <p>Vertreter: Dr. Eick von Ruschkowski</p>	
 <p>NIEDERSÄCHSISCHE LANDJUGEND e.V.</p>	<p>Niedersächsische Landjugend e.V.</p> <p>Vertreter: Jan-Henrik Schöne</p>	<p>Jan-Henrik Schöne</p>
 <p>Niedersächsisches Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz</p>	<p>Niedersächsisches Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz</p> <p>Vertreter: Christian Meyer</p>	<p>Christian Meyer</p>
 <p>MOLKEREI AMMERLAND</p>	<p>Molkerei Ammerland e. G.</p> <p>Vertreter: Herbert Heyen</p>	<p>Herbert Heyen</p>
 <p>RÜCKER</p>	<p>Rücker GmbH</p> <p>Vertreter: Tebbe Meyer</p>	<p>Tebbe Meyer</p>
 <p>Welttierschutz- gesellschaft e.V.</p>	<p>Welttierschutzgesellschaft e.V.</p> <p>Vertreter: Dr. Leif Koch</p>	<p>Leif Koch</p>
 <p>Slow Food</p>	<p>Slow Food Deutschland e.V.</p> <p>Vertreter: Dr. Andrea Fink-Keßler</p>	<p>Dr. Fink-Keßler</p>

 <p>Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung</p>	<p>Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung</p> <p>Vertreter: Präsident Dr. Hanns-Christoph Eiden</p>	
 <p>SH Schleswig-Holstein Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume</p>	<p>Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein</p> <p>Vertreter: Dr. Robert Habeck</p>	
<p>Der Senator für Umwelt, Bau und Verkehr</p> <p>Freie Hansestadt Bremen</p>	<p>Der Senator für Umwelt, Bau und Verkehr</p> <p>Vertreter: Dr. Joachim Lohse</p>	
 <p>Landwirtschaftskammer Bremen</p>	<p>Landwirtschaftskammer Bremen</p> <p>Vertreter: Klaus Morisse</p>	
 <p>Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland</p> <p>BUND FRIENDS OF THE EARTH GERMANY Landesverband Bremen e.V.</p>	<p>Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland Landesverband Bremen e.V.</p> <p>Vertreter: Martin Rode</p>	
 <p>Naturschutzbund Deutschland (NABU) Landesverband & Stadtverband Bremen e. V.</p>	<p>Naturschutzbund Deutschland Landesverband & Stadtverband Bremen e. V.</p> <p>Vertreter: Sönke Hofmann</p>	
 <p>PROVIEH Verein gegen tierquälerische Massentierhaltung e.V.</p>	<p>PROVIEH – Verein gegen tierquälerische Massentierhaltung e. V.</p> <p>Vertreter: Stefanie Pöpken</p>	